

Laat de paus maar komen

Op woensdagochtend 8 mei 1985 ging ik, gekleed in een tuinbroek en een zelf gebreide trui, naar de sociale academie in Kampen. Het was een tentamendag. Ik deed er alles aan om zo snel mogelijk de opdracht af te ronden en het gebouw te verlaten om naar het Malieveld in Den Haag te gaan. Het waren de dagen rond het bezoek van paus Johannes Paulus II aan Nederland.

De dominicanen en dominicanessen die ik in de maanden ervoor had leren kennen, spraken veel over dit op handen zijnde evenement. Er klonk bezorgdheid, ze vroegen zich af of de paus wel een eerlijk beeld van de Nederlandse kerkprovincie gepresenteerd zou krijgen. Uit hun woorden maakte ik op dat zij weinig vertrouwen hadden in de organisatoren. Zij vreesden dat de meer kritische mensen binnen de katholieke kerk geen ruimte zouden krijgen van kardinaal Simonis om te getuigen van de problemen die zij in hun parochie of in hun klooster tegenkwamen. Zij waren bang dat de kerkleiders gevoelige onderwerpen niet zouden durven bespreken.

De kerk 'bij de tijd' brengen

De dominicaanse broeders en zusters die ik nog maar kort daarvoor had ontmoet, maakten mij duidelijk dat voor hen de veranderingen die met het Tweede Vaticaans Concilie waren begonnen, nog niet voltooid waren. Met grote inzet waren zij bezig om de parochies waarin zij werkten 'bij de tijd' te brengen. Dit proces, om individuele gelovigen en parochies meer zelfstandig te maken, was voor hen nog lang niet klaar. Om dit te verwezenlijken diende het instituut 'kerk'

democratischer, oecumenischer en vooral ook vrouwvriendelijker te worden.

Het pausbezoek als lakmoesproef

Het pausbezoek vond plaats midden in de jaren tachtig. Veel maatschappelijke spanningen, zoals de vredesdemonstraties onder leiding van Komitee Kruisraketten NEE, gingen niet aan de kerkmensen voorbij. Veel zusters en broeders deden mee aan deze massademonstraties. Politieke onderwerpen als de moord op bisschop Romero in

San Salvador en de apartheidsstrijd in Zuid-Afrika, de krakersrellen in Amsterdam, ze werden ook in de kloosters en in de parochiezaaltjes doordacht, doorvoeld en besproken. In deze tijd van onrust leek het alsof al het gedoe rond het bezoek van de paus aan Nederland een soort van lakmoesproef was voor de meer links georiënteerde christenen.

Behoudende krachten

De dominicaanse mensen die ik in Zwolle had leren kennen, keken met zorg naar de behoudende krachten, zoals kardinaal Simonis en bisschop Gijsen deze vertegenwoordigden. Zij maakten zich zorgen om de toekomst van de kerk. Veel bezorgde gelovigen vonden elkaar, drie dagen voor het pausbezoek op 8 mei, op het Malieveld. De 8-meibeweging werd geboren.

Ondanks alle veranderingen leeft in mij nog steeds dat meisje met die tuinbroek, bewogen om een wereld waarin de rechteloze en de kansloze een gezicht kunnen krijgen.

Dat de scepsis en de zorg ten aanzien van behoudende krachten in de kerk niet alleen binnen de kerk maar ook daarbuiten werden gevoeld, maakten Henk Spaan en Harry van Megen pijnlijk duidelijk. Zij scoorden in deze dagen een hit met het nummer 'Popiejopie'. Een lied waarin de paus op de hak werd genomen. Het pausbezoek werd een droeve gebeurtenis; er waren nog maar weinig belangstellenden te vinden die de paus welkom kwamen heten. Een heldinnenrol was in deze

dagen weggelegd voor Hedwig Waser. Zij kreeg het wel voor elkaar om de paus toe te spreken, zij verwoordde wat er in de harten van de vele kritische gelovigen leefden.

Bevlogen werkers

In dit bewogen jaar 1985 leerde ik de dominicanenorde kennen. Ik maakte kennis met bevlogen broeders en zusters, die een duidelijke agenda hadden en zich daar geheel voor inzetten. Er werd veel tijd besteed aan het onderling gesprek en het samen bestuderen van maatschappelijke onderwerpen. Het Dominicaans Toerustingscentrum groeide en bloeide in deze dagen. Kerkvrijwilligers werden er geschoold om zelf de Bijbel te kunnen lezen, zodat zij met kennis van zaken actief en verantwoord een parochie mee konden dragen.

Ik was opgegroeid in een vrijzinnige, doopsgezinde omgeving. Op het gebied van vredesbewegingen, anarchisme en maatschappelijke solidariteit had ik begin jaren tachtig al van alles meegemaakt. Maar op het gebied van Bijbel, theologie en spiritualiteit had ik nog veel te leren. Het cursuswerk van de dominicanen was voor mij dan ook een welkome leerschool.

Mijn keuze voor een religieus klimaat

Ruim tien jaar na de dag op het Malieveld ben ik door gelofte te doen toegetreden tot de congregatie van de zusters dominicanessen; ik ben zelf een dominicanes geworden. De belangrijkste reden was, dat ik in een klimaat wilde leven waarin het mogelijk was om mijn religieuze snaar, mijn religieus verlangen, te voeden en te ontwikkelen. Een klimaat waarin ik

mij verbonden wist met mijn medezusters en medebroeders. Een klimaat waarin stilte, Bijbelstudie, het nieuws in de krant en de ontmoeting met een grote verscheidenheid aan mensen, dragende krachten vormden.

Andere tijden ...

Ook al draag ik al jaren geen tuinbroek meer, ik voel mij nog altijd thuis bij dominicaanse mensen die hun leven voeden door stilte, studie en het samen pogen om de tekenen van de tijd te verstaan. De God van Israël, de vader van Jezus is een trouwe God, Hij verblijft bij allen die in het nauw zitten en wegen van toekomst en uitzicht zoeken.

Er is veel veranderd in de afgelopen decennia. We hebben van veel afscheid moeten nemen. De gemeenschappen zijn kleiner geworden, huizen zijn gesloten, projecten afgebouwd. Als ik het kerkhof van de zusters bezoek, raak ik ontroerd als ik daar zoveel namen zie van fantastische vrouwen die ons ontvallen zijn. Iedereen is ouder geworden, ikzelf inclusief. Zelfs de 8-meibeweging is in 2003 opgeheven.

Maar mijn vuur blijft aan

Maar ondanks mijn grijsheid leeft, door al mijn gedachten heen, dat meisje in die tuinboek nog altijd in mij. Iemand die met anderen wil zoeken naar een doorleefde vorm van christendom. Mensen die van het woord 'kerk' een levende gemeenschap willen maken, waarin de deur openstaat voor hen die beschutting zoeken. Bewogen om een wereld waarin de rechteloze en de kansloze een gezicht kunnen krijgen.

Ook al ben ik beperkter in mijn mobiliteit geworden, dat vuur van het begin,

FRA ANGELICO | DOMINICUS

dat is niet gedoofd. En, hoe wonderlijk kan het leven en de geschiedenis lopen! Niemand had kunnen bevroeden dat we nu deze paus zouden hebben, paus Franciscus, die de geest van het Tweede Vaticaans Concilie weer opnieuw doet ontvlammen. Laat deze paus maar op bezoek in Nederland komen! In een tuinboek of een wit gewaad, het maakt mij niet uit. De kerk, de orde, mijn congregatie, alles is kleiner en grijzer geworden, maar daarmee niet minder profetisch en verlangend naar toekomst.

Holkje van der Veer begeleidt
regelmatig **kloosterweekenden**.
Informatie: www.kloosterhuissen.nl

